

Svamp i underlivet

Svamp i underlivet (eller mere korrekt i skeden og på kønslæberne) er meget hyppig hos kvinder i den fertile alder (15-50 år). Næsten alle oplever det mindst én gang og mange flere gange i deres liv (fig. 1). Som det ses, får 15 procent af alle kvinder svamp mere end 4 gange i deres liv.

Af Gynækologerne Christine Felding & Claus Christoffersen

Infektionen skyldes oftest (80-90 procent) af tilfældene gærsvampen *Candida Albicans* (fig. 2).

Svampene lever vi med i f.eks. vores tarme og på huden, uden at det giver problemer. De skal være der som led i den økologiske balance mellem bakterier og andre mikroorganismer. Der må også gerne være lidt i skeden, men hvis der kommer for mange, kan det give symptomer.

Der findes dog også andre ikke så hyppige arter af svampe, der er egentlige fremmede for kroppen og derfor skal forsøges fjernet ved en behandling. Svamp trives bedst i et mørkt, varmt og fugtigt miljø, som f.eks. mund, fordøjelseskanal og skede.

Der findes nogle situationer, hvor svampene lettere kommer i overtal og derfor oftere giver symptomer.

- Graviditet ● Sukkersyge (diabetes)
- Antibiotikabehandling, specielt Penicillin
- Behandling med binyrebarkhormon
- P-piller
- Nedsat immunforsvar, f.eks. ved cancer eller AIDS
- Overdreven indtagelse af sukker

Hyppigheden af svampeinfektion:

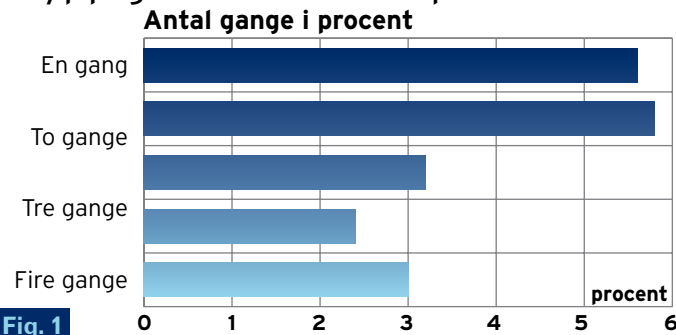

Fig. 1

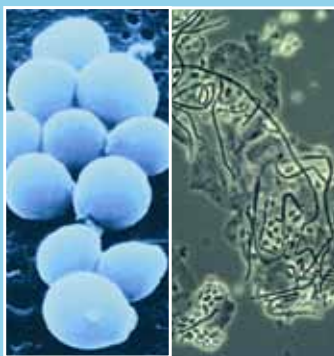

Fig. 2

Fig. 3

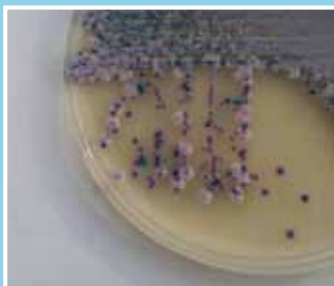

Fig. 4

BEHANDLING:

Tit stiller kvinden selv diagnosen og køber et håndkøbspræparat på apoteket. Der findes på markedet kun et enkelt præparat, som kan fås uden recept:

Canesten®, som fås som vaginalcreme eller vagitorier.

Der findes andre midler til lokalbehandling af underlivssvamp: Brentan® og Pevaryl®, begge som vaginalcreme og stikpiller. Til behandling af candida på huden findes Mycostatin® som creme.

Af og til kan pensling i skeden med Metylrosanilin/Gentianaviolet være effektiv.

Mere effektivt er dog tabletbehandling med enten Diflucan® = Fluconazol® eller Sporanox®. Den første gives som engangsdosis (150 mg), den anden som 2 + 2 tabletter (å 100 mg).

Alle de sidstnævnte præparater er på recept.

Ved gentagne, hyppige tilfælde kan man forsøge en langtidsbehandling, hvor man tager 1 tablet om ugen, i alt 8 gange (2 mdr.) eller en langtidslavdosisbehandling.

Mælkesyre kapsler (Vivag eller EcoVag) behandler ikke svamp så effektivt, men kan hjælpe kroppen med at skabe balance i surhedsgrad og i sammensætningen af de bakterier, der altid omgiver os.

Man skal huske på, at andre lidelser kan give lignende symptomer.

- Bakterier (bakteriel vaginose) giver ofte ildelugtende udflåd.
- Herpes giver svie og kløe og senere sår.
- Chlamydia (og Gonoré, som dog er sjældent i Danmark).

Hvis der ikke er effekt af behandlingen, eller man mener sig i risiko for f.eks. en chlamydiainfektion, bør man undersøges af en læge. ♦

Følgende symptomer kan give mistanke om en svampeinfektion:

- Kløe ● Svie ● Brænden ● Irritation
- Rødme
- Hævelse af kønslæberne
- Smerter ved samleje

Udflådet er oftest tykt, hvidligt, evt. grynset som hytteost. Slimhinden i skeden ildrød med hvidlige belægninger.

Oftest kan man selv have mistanke om diagnosen, men ellers kan lægen foretage en underlivsundersøgelse og tage lidt sekret fra til mikroskopi eller dyrkning. I mikroskopet kan svampesporer se således ud (fig. 3).

Og på fig. 4 ses blandningskultur af gærsvampe efter podning.

HER FÅS HJÆLP BLÅ BOG

Christine Felding

Speciallæge i gynækologi og obstetrik. Hun har arbejdet på en række danske hospitaler og har stor international erfaring.